

Dziennik robót geologicznych

Aleksander Lipiński¹

Historia jest niekiedy określana mianem *nauczycielki życia*. Okazuje się bowiem, że wiele spośród aktualnie występujących zjawisk (w tym niepożądanych) nie stanowi żadnej nowości. Doskonale były one znane w przeszłości, co więcej, stanowiły wówczas przedmiot regulacji pozwalającej doprowadzić te zjawiska do stanu odpowiadającego prawu. Przemiany ostatnich kilkudziesięciu lat spowodowały, że wiele z tych rozwiązań poszło w niepamięć, a jednocześnie nie wprowadzono nowych, odpowiadających aktualnym potrzebom. Ograniczone łamy *Przeglądu Geologicznego* nie pozwalają na szczegółowe rozwinięcie tematu. Nie jest natomiast tajemnicą, że krytyczne uwagi pod adresem stanu kształtującego prawny model geologii i górnictwa są doskonale znane (Lenik, 2015; Szamałek, 2015; Lipiński, 2016, 2018, 2020; Stefanowicz, 2018a, b), podobnie jak niezmienna niemoc władz publicznych odpowiedzialnych za ten stan. Nie podejmują one niemal żadnych inicjatyw zmierzających do usunięcia strukturalnych wad tego stanu prawnego, w tym również takich, które utrudniają zarówno funkcjonowanie organów administracji, jak i przedsiębiorców. Przedstawienie szczegółów dotyczących potrzeby wprowadzenia takich zmian wykracza jednak poza ramy artykułu. Można się natomiast pokusić o sformułowanie propozycji rozwiązań pozwalających na racjonalizację niektórych wymagań dotyczących dokumentowania przebiegu robót geologicznych.

Stanowią one konsekwencję niedomówień wynikających z obowiązującego stanu prawnego. Ten, kto prowadzi działalność na podstawie: 1) koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża kopaliny, z wyłączeniem węglowodorów, 2) koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla, 3) koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż, 4) zatwierdzonego projektu robót geologicznych czy też 5) projektu robót geologicznych objętych zgłoszeniem ma obowiązek bieżącego dokumentowania przebiegu prac geologicznych (w tym również robót geologicznych) oraz ich wyników (Ustawa, 2011, art. 82 ust. 1; dalej pr.g.g.). Ustawa tylko w nieznacznym zakresie określa istotę tych obowiązków. Tak więc ten, kto wykonuje opisane wyżej roboty geologiczne w celu:

– poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopaliny, o których mowa w art. 10 ust. 1 i 2 (czyli złóż węglowodorów, węgla kamiennego, metanu występującego jako kopalina towarzysząca, węgla brunatnego, rud metali, z wyjątkiem darniowych rud żelaza, metali w stanie rodzimym, rud pierwiastków promieniotwórczych, siarki rodzimej, soli kamiennej, soli potasowej, soli potasowo-magnezowej, gipsu i anhydrytu, kamieni szlachetnych, pierwiastków

ziem rzadkich, gazów szlachetnych, a także wód leczniczych, termalnych i solanek);

– poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla;

– wykonania otworów wiertniczych służących rozpoznaniu budowy głębokiego podłoża albo wykonania regionalnych badań budowy geologicznej kraju;

– określania warunków hydrogeologicznych oraz geologiczno-inżynierskich na potrzeby podziemnego bezziarnikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów lub podziemnego składowania dwutlenku węgla;

– wykonania badań geofizycznych w celu zbadania struktur geologicznych związanych z występowaniem złóż węglowodorów;

ma obowiązek bieżącego przekazywania państwowej służbie geologicznej: 1) danych geologicznych uzyskanych w wyniku prac geologicznych, w tym robót geologicznych (bez względu na to, na jakiej podstawie prawnej są one wykonywane), 2) próbek uzyskanych w wyniku robót geologicznych, (jednak wyłącznie) w zakresie określonym w koncesji oraz wyników ich badań (co bezspornie nie dotyczy niekoncesjonowanych robót geologicznych).

Uważny Czytelnik z łatwością zauważy, że terminologia ustawy nie jest jednoznaczna. W świetle art. 82 pr.g.g. wykonywanie określonych tam *robót geologicznych* wymaga dokumentowania przebiegu *prac geologicznych*, w tym *robót geologicznych* oraz ich wyników (ust. 1). Obowiązek przekazywania danych i próbek państwowej służbie geologicznej odnosi się natomiast tylko do wyników niektórych robót geologicznych (ust. 2). Jeżeli przedmiotem robót geologicznych jest poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów, to ich wykonawca ma dodatkowo obowiązek bieżącego informowania organu koncesyjnego o przekazaniu państwowej służbie geologicznej danych geologicznych wymienionych w art. 82 ust. 2 pkt 1. Zakres przekazywania próbek uzyskanych w wyniku robót geologicznych określa odpowiednio koncesja albo decyzja o zatwierdzeniu projektu wspomnianych robót. *A contrario* oznacza to, że nie ma obowiązku przekazywania państwowej służbie geologicznej danych i próbek uzyskanych w wyniku zarówno pozostałych robót geologicznych, jak i wówczas, gdy wspomniane decyzje nie przewidują takiego obowiązku. Warto też zwrócić uwagę, że przewidziane cytowanym przepisem rozwiązanie wpływa na treść decyzji w przedmiocie zatwierdzenia projektu robót geologicznych (art. 79–80 pr.g.g.). Ustawa oraz wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze nie przewidują również obowiązku informowania organów administracji geologicznej o rozpoczęciu poszczególnych etapów robót geologicznych.

¹ Wydział Prawa i Ekonomii, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza, ul. Zbierskiego 2/4, 42-200 Częstochowa; aleks@pro.onet.pl

Należy zauważyć, że terminologia ustawy nie jest jednoznaczna. Omawiane obowiązki zamiennie odnoszą się zarówno do *prac*, jak i *robót* geologicznych. Prace geologiczne (w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 8 pr.g.g.) mogą natomiast polegać wyłącznie na analizie dotychczasowych (np. historycznych) danych geologicznych (ich reinterpretacji), bez wykonywania jakichkolwiek robót geologicznych. Przewidziany w art. 82 pr.g.g. obowiązek dokumentowania został natomiast powiązany z wykonywaniem robót geologicznych prowadzonych na podstawie określonych tym przepisem decyzji.

Ani ustawa, ani oparte na niej przepisy wykonawcze nie dają natomiast odpowiedzi na pytanie, jak należy dokumentować przebieg prac (w tym robót geologicznych). Dotyczy to zarówno formy takiego dokumentowania, jak i treści objętych nim informacji, zwłaszcza w odniesieniu do szczegółowości informacji, częstotliwości dokumentowania, osób odpowiedzialnych za wykonanie tych obowiązków, a nadto postępowania z takimi informacjami po utracie mocy koncesji czy decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych. Czym innym jest bowiem przekazywanie danych uzyskanych w toku wykonywania prac (robót) geologicznych, a czym innym *bieżące dokumentowanie* przebiegu omawianych czynności. Warto zwrócić uwagę, że obowiązki dotyczące przekazywania wspomnianych danych i próbek stanowią konsekwencje wyłącznie niektórych prac (w tym robót) geologicznych. Prowadzi to do wniosku, że w zasadzie sposób wykonania obowiązków wspomnianego *bieżącego dokumentowania* pozostawiono adresatowi wspomnianego obowiązku. Co prawda pośrednio dają się one ustalić na podstawie analizy wymagań kształtujących treść dokumentacji geologicznej, tyle że sporządzenie jej nie jest obowiązkowe. Nie da się natomiast wykluczyć, że sposób oraz zakres wspomnianego dokumentowania może zostać ustalony w umowie między inwestorem a wykonawcą. Może ona jednak powodować skutki prawne wyłącznie pomiędzy jej stronami. Oznacza to, że organy kontrolujące przebieg robót geologicznych mają ograniczone możliwości skutecznego wykonywania swych zadań.

Żaden przepis prawa nie określa również stopnia szczegółowości (zakresu) danych geologicznych przekazywanych wedle zasad określonych w ustawie, a także terminów (częstotliwości) wykonania wspomnianych obowiązków (pr.g.g., art. 82). Otwarty pozostaje problem, czy niektóre związane z tym szczegóły mogą być przewidziane koncepcją. Ustawa dopuszcza określenie w treści wspomnianej decyzji *innych* (niż obowiązkowe) wymagań dotyczących *wykonywania* objętej nią działalności, *w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska* (pr.g.g., art. 30 ust. 2). To ostatnie wyliczenie bezspornie ma charakter przykładowy, o czym świadczy zwrot *w szczególności*. Przedmiotem działalności koncesjonowanej może być wykonywanie (we wskazanym ustawą celu) robót geologicznych. Dokumentowanie przebiegu tych ostatnich oraz przedstawianie ich wyników zdecydowanie wykracza natomiast poza dyspozycję wspomnianego przepisu. Nie są to bowiem czynności mieszczące się w *wykonywaniu* działalności. Określenie zawarte w art. 30 ust. 2 pr.g.g. dotyczy działalności podlegającej koncesjonowaniu, a nie czynności stanowiących ich następstwo. Praktyka nie zwraca jednak na to uwagi, czego przykładem bywają koncesje nakładające na przedsiębiorcę niedozwolone prawem wymagania, w tym również dotyczące przedkładania (organom koncesyjnym) stosownych infor-

macji. Tytułem porównania warto zwrócić uwagę, że wymagania kształtujące treść *projektu robót geologicznych* nie podlegających koncesjonowaniu nie pozwalają na wprowadzenie do jego treści jakichkolwiek (oprócz przewidzianych prawem) rozwiązań dotyczących *wykonywania* objętej nim działalności, w szczególności dotyczących *bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska*. Wyjątkiem jest art. 82 ust. 1 pr.g.g., tyle że wobec braku możliwości dookreślenia szczegółów dotyczących zakresu oraz częstotliwości wspomnianego dokumentowania rozwiązanie to nie powoduje istotnych skutków prawnych. Świadczy to o braku konsekwencji prawodawcy, bowiem zatwierdzony *projekt robót geologicznych* pełni funkcję co najmniej zbliżoną do tej, która dotyczy koncesji. Poszukiwanie (rozpoznawanie) złóż kopalin nie wymienionych w art. 10 ust. 1 pr.g.g., jak również wykonywanie innych (niż określone w art. 22 pr.g.g. robót geologicznych), nie podlega koncesjonowaniu i odbywa się na podstawie decyzji zatwierdzającej projekt robót geologicznych. Warto również zwrócić uwagę, że przesłanki uzyskania koncesji są o wiele bardziej rygorystyczne niż te, które odnoszą się do zatwierdzenia projektu robót geologicznych. W określonych sytuacjach koncesję można przenieść na inny podmiot (art. 36 pr.g.g.), cofnąć bądź ograniczyć jej zakres (art. 37–37a pr.g.g.), co jednak jest niedopuszczalne w odniesieniu do projektu robót geologicznych (Lipiński, 2015, str. 7 i nast.).

Inaczej mówiąc, oznacza to, że ten, kto wykonuje roboty geologiczne wykraczające poza hipotezę art. 82 ust. 2 pr.g.g., nie ma obowiązku przedkładania informacji o ich przebiegu organowi administracji geologicznej. Co prawda wyniki robót geologicznych podlegają przedstawieniu w stosownej dokumentacji geologicznej, jednakże nie ma żadnej sankcji w razie jej braku. Przykładem mogą również być tzw. dokumentacje *inne* w rozumieniu art. 94 pr.g.g. Po pierwsze nie ma żadnej sankcji w razie uchybienia obowiązkowi sporządzenia tych ostatnich oraz nieprzedstawienia ich organowi administracji geologicznej. Po drugie – *swawola legislacyjna* spowodowała, że przepisy wykonawcze określające treść dokumentacji *innych* utraciły moc. Co prawda zastąpiono je nowymi (Rozporządzenie, 2020), ale przez kilka miesięcy problem ten nie miał żadnej regulacji.

Niektóre szczegóły dotyczące przekazywania informacji, o których mowa w art. 82, określają przepisy wykonawcze (Rozporządzenie, 2015, Dz.U. 2015, poz. 903). Brak jest podstaw prawnych, by odnosić określone tam obowiązki do pozostałych robót geologicznych.

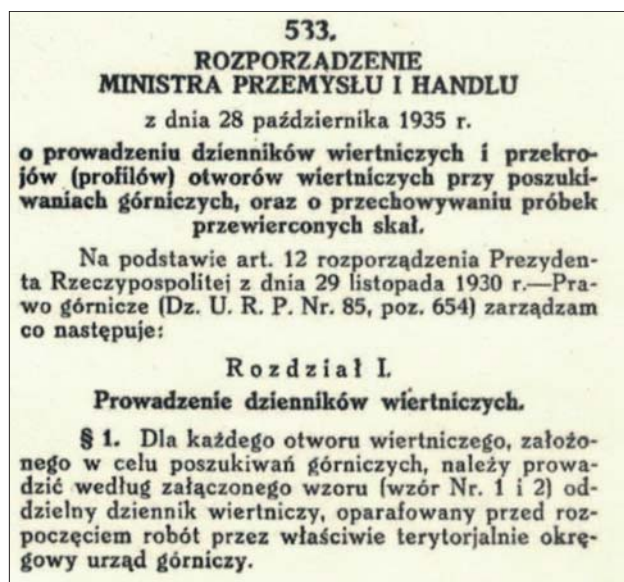
Elementem dokumentacji geologicznej (a w istocie również wniosku o jej zatwierdzenie) jest m.in. omówienie wykonanych prac (w tym rzecz jasna robót) geologicznych i badań specjalistycznych oraz sposobu ich realizacji, przedstawienie wyników wykonanych badań specjalistycznych, wykaz wykonanych badań geofizycznych, przedstawienie wykonanych badań statystycznych lub geostatystycznych i ich wyników (Rozporządzenie, 2015, Dz.U. 2015, poz. 987, § 4 ust. 2 pkt 4). Żaden przepis ustawy oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych nie przewiduje natomiast obowiązku przedstawienia organowi administracji geologicznej informacji o przebiegu robót geologicznych, co może nie być obojętne z punktu widzenia interesu publicznego. Nie da się bowiem wykluczyć, że informacje o przebiegu prac (w tym robót) geologicznych stanowiące element wniosku o zatwierdzenie

dokumentacji geologicznej mogą różnić się z rzeczywistością.

Powstaje pytanie, czy nie należałoby wprowadzić rozwiązania unifikującego dokumentowanie sposobu i zakresu wykonywania robót geologicznych. Warto zwrócić uwagę, że zbliżone rozwiązanie, polegające na obowiązku dokumentowania przebiegu określonych działań, od lat funkcjonuje w innych przepisach. Jest nim dziennik budowy (Ustawa, 1994, art. 3 pkt 13, art. 45; dalej pr.bud.). Szczegóły dotyczące treści tego dokumentu określają przepisy wykonawcze (Rozporządzenie, 2002). Dziennik budowy zawiera przede wszystkim opis przebiegu robót budowlanych oraz wszystkich zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku ich wykonywania i mających znaczenie przy ocenie technicznej prawidłowości wykonywania budowy, rozbiórki lub montażu. Co prawda wspomniany dziennik został przez ustawę określony jako *dokument urzędowy* (pr.bud., art. 45 ust. 1), to jednak orzecznictwo sądownoadministracyjne odmawia mu takiego charakteru, przynajmniej w rozumieniu przyjętym przez kodeks postępowania administracyjnego (k.p.a.). Stosownie bowiem do art. 76 (k.p.a.) *dokumenty urzędowe sporządzane w przepisanej formie przez powołane do tego organy państwowe w ich zakresie działania stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone* (§ 1). Sądy administracyjne wychodzą natomiast z założenia, że *dziennik budowy jest dokumentem prywatnym, który musi odpowiadać określonym normatywnie wymogom. Dziennik budowy nie jest dokumentem urzędowym, o którym mowa w art. 76 § 1 k.p.a., niemniej jednak zgodnie z art. 45 ust. 1 Prawa budowlanego stanowi potwierdzenie przebiegu robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót. Wartość dowodową tego dokumentu można podważyć tylko za pomocą innych dowodów, z których jednoznacznie będzie wynikać, że stan faktyczny odzwierciedlony w dzienniku budowy nie odpowiada stanowi przeprowadzonych w sprawie robót budowlanych. Nadto jest to dowód przedkładany przez strony, a zatem podlega wszystkim regułom wynikającym ze swobodnej oceny dowodów i może być konfrontowany z pozostałymi dowodami, o ile takie pozyska organ bądź zostaną przedłożone przez stronę postępowania* (Wyrok, 2019). Jedną z cech downictwa są bowiem *roboty zanikające*. Stanowią one niezbędny etap dla dalszych robót (czynności) i muszą poprzedzać ich wykonanie. W konsekwencji ustalenie szczegółów dotyczących ich przebiegu (przyjętej technologii, rozwiązań chroniących środowisko itd.) po zakończeniu danego etapu robót może być niezwykle trudne, a nawet wykluczone. Przykładem może być chociażby tzw. *pielęgnacja betonu w okresie jego wiązania* (Radziszewski, 2006). Inaczej mówiąc, po zakończeniu robót budowlanych (czy też ich określonego etapu) ustalenie rzeczywistego ich przebiegu w praktyce jest niezwykle utrudnione, o ile w ogóle możliwe. Również znaczna część robót geologicznych cechuje się *zanikającym charakterem*, a zatem odtworzenie ich rzeczywistego przebiegu może nastęrczać liczne trudności bądź okazać się niemożliwe. Powstaje zatem ryzyko, że informacje przedstawione w dokumentacji geologicznej mogą różnić się z rzeczywistością.

Rozwiązaniem przedstawionych wyżej wątpliwości może być reaktywacja konstrukcji przewidzianej w *Prawie górniczym z 1930 r.* (Rozporządzenie, 1930) (ryc. 1). Jego art. 12 przewidywał, że *przy poszukiwaniach zapomocą wiercenia poszukiwacz górniczy obowiązany jest prowadzić bieżąco dziennik wierniczy i profil otworu wiernicze-*

Ryc. 1. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 października 1935 r. o prowadzeniu dzienników wierniczych i przekrojów (profilów) otworów wierniczych przy poszukiwaniach górniczych, oraz o przechowywaniu próbek przewierconych skał. Dz.U. z 1935 r. nr 86 poz. 533

go oraz przechowywać próbki przewierconych skał (ust. 1). Zarówno ten dokument, jak i profil otworu oraz próbki przewierconych skał podlegały okazaniu delegatom władzy górniczej (ust. 2). Szczegóły regulowały przepisy wykonawcze. Wspomniany dziennik winien być prowadzony wedle ustalonego wzoru, odrębnie dla każdego otworu wierniczego (Rozporządzenie, 1935, § 1). Należało w nim m.in. zamieszczać dane dotyczące: sposobu i przebiegu wiercenia, poziomu wód w otworze, napotykanym przy wierceniu źródeł, wydzielania się gazów, a także charakterystykę przewierczanych skał (§ 4). Wpisy powinny być dokonywane *po ukończeniu każdej zmiany roboczej* i podlegały poświadczeniu przez kierownika otworu. Po zakończeniu wiercenia otworu lub w razie zaniechania dalszego wiercenia dziennik należało złożyć we właściwym okręgowym urzędzie górniczym jeden egzemplarz profilu (ust. 5). Dalsze szczegóły można pominąć. Przedstawiony wyżej stan prawny utracił moc wraz z wejściem w życie Dekretu z dnia 6 maja 1953 r. *Prawo Górnicze* (Dekret, 1953). Co prawda art. 152 tego ostatniego stwierdza, że rozporządzenia i inne przepisy wykonawcze wydane na podstawie *Prawa górniczego z 1930 r.* (Rozporządzenie, 1930) *zachowały moc do dnia zastąpienia ich przepisami opartymi na wspomnianym dekrete, o ile nie były z nimi sprzeczne*, jednakże rozwiązanie to pozostawało bez znaczenia dla tematu. Wspomniany dekret (w jego pierwotnym brzmieniu) regulował m.in. *poszukiwanie złóż kopalin*, jednak nie przewidywano wówczas wydania jakichkolwiek przepisów wykonawczych dotyczących prowadzenia *dziennika wierceń*. Wejście w życie dekretu z 6 maja 1953 r. spowodowało zatem utratę mocy rozporządzenia 1935 r. Żadna z późniejszych zmian prawa nie przewidywała natomiast rozwiązania o charakterze zbliżonym do wspomnianego dziennika wierceń. Być może w warunkach gospodarki nakazowo-rozdziałowej było to zadowalające; istnieje jednak prawdopodobieństwo, że w warunkach gospodarki rynkowej jest ono niewystarczające.

Powstaje zatem pytanie, czy nie należałoby reaktywować opisanego wyżej rozwiązania, odnosząc je w zasadzie

do wszystkich robót geologicznych wykonywanych na podstawie koncesji bądź projektu robót geologicznych. Ustawa i przepisy wykonawcze powinny wówczas określać treść (układ) oraz formę takiego dziennika (np. papierową czy elektroniczną), bez względu na to, jaki rodzaj dokumentacji miałby powstać w wyniku wspomnianych robót. Rozważenia wymaga, czy taki dziennik nie powinien być prowadzony w formie elektronicznej w postaci wpisów dokonywanych na stronie organu administracji geologicznej, który automatycznie miałby wówczas dostęp do ujawnionych tam informacji; bezspornie ułatwiłoby to wykonywanie obowiązków określonych ustawą (pr.g.g., art. 158). Odpowiedzialnym za sporządzenie i aktualizację dziennika powinien być adresat decyzji zezwalającej na wykonywanie robót geologicznych (koncesji, jak również decyzji zatwierdzającej ich projekt) czy też ten, kto przedłożył organowi administracji geologicznej projekt nie wymagający zatwierdzenia. Do rozważenia pozostaje zróżnicowanie szczegółowości dokumentowania przebiegu robót geologicznych, zależnie od ich celu bądź charakterystycznych parametrów (np. głębokość). Wpisów dokonywałby ten, kto sprawuje kierownictwo danych robót geologicznych, jak również organy administracji geologicznej (a jeżeli takie roboty podlegałyby rygorom dotyczącym zakładu górniczego – również organy nadzoru górniczego). Co prawda rozwiązanie to stanowiłoby obciążenie wykonującego roboty geologiczne, ale niewątpliwie doprowadziłoby do unifikacji sposobu gromadzenia oraz przedstawiania informacji o przebiegu robót geologicznych, a przede wszystkim ułatwiłoby weryfikację danych stanowiących treść wniosków o zatwierdzenie dokumentacji geologicznych. Taki dziennik (ew. jego kopia bądź wydruk, gdyby miał mieć formę elektroniczną) stanowiłby element wniosku o zatwierdzenie stosownej dokumentacji geologicznej, co jednocześnie ułatwiłoby organowi administracji geologicznej podjęcie decyzji w przedmiocie zatwierdzenia stosownej dokumentacji. W przypadku dokumentacji *innych* dziennik (ew. jego kopia bądź wydruk) byłby przedkładany organowi administracji geologicznej wraz z tego rodzaju dokumentacją. Dostatecznych wzorców postępowania dostarcza tu rozporządzenie z 1935 r. oraz (aktualnie obowiązujące) wymagania kształtujące treść oraz charakter prawny dziennika budowy. Ilość możliwych rozwiązań proponowanego rozwiązania jest bardzo szeroka. Oczywiście nie sposób zakładać, że informacje stanowiące treść takiego *dziennika robót geologicznych* mogłyby być traktowane jako niepodważalne. Dopóki jednak nie zostałyby przeprowadzony dowód braku ich prawdziwości, to należałoby je traktować jako dowód tych okoliczności, które zostały w nich przedstawione, co rzecz jasna nie wykluczałoby możliwości wykazania, że wpisy w dzienniku są nieprawdziwe. Otwarty pozostaje natomiast problem, czy proponowane rozwiązanie powinno znaleźć zastosowanie do wszystkich robót geologicznych czy tylko niektórych ich kategorii. Problem ten można zresztą rozwiązać, zmieniając prawne pojęcie *robót geologicznych* przez wyłącznie z nich badań (niektórych innych czynności) wykonywanych na niewielkiej głębokości poniżej powierzchni terenu. Rzecz jasna każdy parametr graniczny odnoszący się do tej głębokości z wielu powodów może być kwestionowany, podobnie zresztą jak każda wartość liczbową charakteryzująca dane zjawisko. Taki zabieg powinien również pozwolić na rozstrzygnięcie wątpliwości związanych z rozróżnieniem pomiędzy badaniami (robotami) geologicznymi, a geo-

technicznymi. Metody ich wykonywania co najmniej częściowo są tożsame, co nie dotyczy jednak ich prawnego reżimu. Nie jest tajemnicą, że znaczna część robót (badań) geotechnicznych w istocie polega na wykonywaniu robót geologicznych, tyle, że bez spełnienia przesłanek określonych *Prawem geologicznym i górniczym*. Zaletą proponowanego rozwiązania byłoby również dokładne rozgraniczenie robót geologicznych oraz geotechnicznych.

Przedstawione wyżej propozycje są znane organowi administracji właściwemu do zainicjowania procesu legislacyjnego prowadzącego do ich uwzględnienia. Ich wdrożenie wymaga natomiast zmiany ustawy.

Rozpoznanie geologiczne zawsze odbywa się na koszt oraz ryzyko inwestora (Wyrok, 2000). Kontrolę i nadzór nad nim sprawują organy administracji geologicznej (pr.g.g., art. 158 pkt 2). W praktyce zadania te są jednak wykonywane niezwykle rzadko. Bezspornie natomiast zarówno w interesie jednostkowym, jak i publicznym leży dokładność wspomnianego rozpoznania oraz możliwość jego weryfikacji. Wydaje się, że proponowane rozwiązanie wychodzi naprzeciw tym potrzebom, a nadto może znacząco usprawnić wykonywanie zadań organów administracji geologicznej oraz zmniejszyć ich koszty.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Bez względu na to, czy przedstawione wyżej rozwiązanie zostanie przyjęte, warto zwrócić uwagę, że wszelkie informacje o przebiegu prac (w tym robót) geologicznych w istocie są informacjami o środowisku i jego ochronie, a w konsekwencji są powszechnie dostępne (Ustawa, 2008). Wyłączenie (bądź ograniczenie) takiej jawności jest wprawdzie dopuszczalne, ale tylko wyjątkowo (Ustawa, 2008, art. 16).

Niezależnie od tego warto również zwrócić uwagę, że od dnia przekazania przez tego, kto wykonuje roboty geologiczne określone w art. 82 ust. 2 (czyli polegające na poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż kopalin określonych w art. 10 ust. 1–2, poszukiwaniu lub rozpoznawaniu kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla lub wykonania otworów wiertniczych służących rozpoznaniu budowy głębokiego podłoża albo wykonania regionalnych badań budowy geologicznej kraju, a także określenia warunków hydrogeologicznych oraz geologiczno-inżynierskich na potrzeby podziemnego bezziornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów lub podziemnego składowania dwutlenku węgla albo wykonania badań geofizycznych w celu zbadania struktur geologicznych związanych z występowaniem złóż węglowodorów) danych geologicznych, próbek i wyników ich badań, do dnia doręczenia decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną lub do dnia przekazania określonych ustawą dokumentacji *innych*, państwowa służba geologiczna oraz organ koncesyjny nie udostępniają ich innym podmiotom (art. 82 ust. 8). Rozwiązanie to wypada ocenić jako wyraz *legislacyjnej bezmyślności*. Przede wszystkim decyzje określone w art. 82 ust. 2 podejmują nie tylko organy koncesyjne, ale również organy administracji geologicznej, o czym zapewne *zapomniał* Autor komentowanego rozwiązania. Po drugie, jeżeli wynikiem wspomnianych działań ma być decyzja zatwierdzająca stosowną dokumentację geologiczną, to nie sposób opisać wyżej skutek wiązać z decyzją nieostateczną (chyba, że nadano jej rygor natychmiastowej wykonalności). Po trzecie, wspomniane wyłączenie dotyczy również sytuacji, w których inwestor

w ogóle nie przedłożył stosownej dokumentacji geologicznej zarówno podlegającej zatwierdzeniu, jak i tzw. dokumentacji *innych*. W praktyce może to oznaczać wyłączenie jawności niektórych informacji pozyskanych w wyniku wykonywania robót geologicznych, nawet na czas nieoznaczony. Rozwiązanie to zasługuje na zdecydowanie krytyczną ocenę.

LITERATURA

- DEKRET z dnia 6 maja 1953 r. Prawo Górnicze. Dz.U. z 1953 nr 29 poz. 113.
- LENIK P. 2015 – Przykłady regulacji nadmiernie utrudniających poszukiwanie i rozpoznawanie złóż. *Prz. Geol.*, 63 (12/1): 1352–1356.
- LIPIŃSKI A. 2015 – Koncesja na poszukiwanie (rozpoznawanie) złóż kopalni a projekt robót geologicznych. *Biul. Państw. Inst. Geol.*, 465: 7–11.
- LIPIŃSKI A. 2016 – Legislacyjne bariery funkcjonowania geologii i górnictwa. [W:] XXVI Konferencja „Aktualia i perspektywy gospodarowania surowcami mineralnymi”. *Zesz. Nauk. IGSMiE PAN*, 96: 177–188.
- LIPIŃSKI A. 2018 – Legislacyjne potrzeby geologii i górnictwa. *Prz. Geol.*, 66 (12): 769–775.
- LIPIŃSKI A. 2020 – Prawo jako bariera funkcjonowania górnictwa. [W:] Glumińska-Pawlic J., Przywora B., Słysz A. (red.), *Identyfikacja barier prawnych w prowadzeniu działalności gospodarczej. Wybrane zagadnienia*. CH Beck, Warszawa.
- RADZISZEWSKI E. 2006 – Prawo budowlane. Przepisy i komentarz do art. 22. *Lex/el* 2006.
- ROZPORZĄDZENIE Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 listopada 1930 r. – Prawo górnicze. Dz.U. z 1930 r. nr 85 poz. 654 ze zm.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 października 1935 r. o prowadzeniu dzienników wiertniczych i przekrojów (profilów) otworów wiertniczych przy poszukiwaniach górniczych, oraz o przechowywaniu próbek przewierconych skał. Dz.U. z 1935 r. nr 86 poz. 533.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia. Dz.U. z 2018 r. poz. 963.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Środowiska z dnia 9 czerwca 2015 r. w sprawie przekazywania informacji z bieżącego dokumentowania przebiegu prac geologicznych. Dz.U. z 2015 r. poz. 903.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2015 r. w sprawie dokumentacji geologicznej złoża kopaliny, z wyłączeniem złoża węglowodorów. Dz.U. z 2015 r. poz. 987.
- ROZPORZĄDZENIE Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie innych dokumentacji geologicznych, Dz.U. z 2020 r. poz. 2449.
- STEFANOWICZ J. 2018a – Niedostatki regulacji projektowania prac geologicznych i dokumentowania złóż ze szczególnym uwzględnieniem rozpoznawania i dokumentowania kopalni towarzyszących i współwystępujących. *Górn. Odkryw.*, 3: 16–27.
- STEFANOWICZ J. 2018b – Niesprawność i długotrwałość postępowań na ścieżce do koncesji eksploatacyjnej i zatwierdzenia planu ruchu – rozpoznanie i klasyfikacje istotnych czynników nieefektywności tych procesów. *Prz. Geol.*, 66 (4): 229–234.
- SZAMAŁEK K. 2015 – Zarys ewolucji polskiego prawa poszukiwania i wydobywania kopalni w latach 1991–2015. *Biul. Państw. Inst. Geol.*, 465: 21–34.
- USTAWA z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. Dz.U. z 2020 r. poz. 1333 ze zm.
- USTAWA z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Dz.U. z 2020 r. poz. 283 ze zm.
- USTAWA z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Dz.U. z 2020 r. poz. 1064 ze zm.
- WYROK NSA z dnia 4 października 2000 r., II SA 1540/00.
- WYROK NSA z dnia 13 marca 2019 r., II OSK 894/18.

Praca wpłynęła do redakcji 23.11.2020 r.
Akceptowano do druku 13.01.2021 r.